პროლეტარელნო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 84 (20680) — პარასკევი, 9 თებერვალი, 1990 წელი. — ფასი 8 კაპ.

საინფორმაციო ცნობა

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის შესახებ

1990 წლის 7 თებერვალს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე გრძელდებოდა პარტიის XXVIII ყრილობისათვის სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლატფორმის პროექტისა და ამ საკითხზე სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივნის მ. ს. გორბაჩოვის მოხსენების განხილვა.

პლენუმზე გამოვიდნენ: **კ. მახკამოვი** — ტაჯიკეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი; **ვ. ი. მირონენკო** — საკავშირო ალკკ ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი; **ა. მ. მასალიევი** — ყირგიზეთის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი; **გ. ხ. ბაშტანიუკი** — საკავშირო პროფსაბჭოს მდივანი; **ვ. ტ. საიკინი** — მოსკოვის სახალხო დეპუტატთა საქალაქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარე; **ა. ბ. ზალიევი** — საწარმოო გაერთიანება „თურქმენგაზმრეწვის“ ბურღვის ოსტატი; **ხ. ხ. ალექსეევი** — საკონსტიტუციო ზედამხედველობის კომიტეტის თავმჯდომარე, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ურალის განყოფილების ფილოსოფიისა და სამართლის ინსტიტუტის დირექტორი.

პლენუმზე შექმნილი სარედაქციო კომისიის სახელით გამოვიდა **გ. პ. რაზუმოვსკი.**

სარედაქციო კომისიის წინადადებათა ყოველმხრივი განხილვის შემდეგ პლენუმმა მოიწონა შემოსული შენიშვნებისა და განხილვის გათვალისწინებით დახვეწილი პარტიის XXVIII ყრილობისათვის სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლატფორმის პროექტი (პრესაში გამოქვეყნდება) და მიიღო დადგენილება ამ საკითხზე.

პლენუმზე გაგრძელდა ლიტვის კომპარტიის XX ყრილობის გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებული საკითხების განხილვა.

ამ საკითხზე გამოვიდა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალური მდივანი **მ. ს. გორბაჩოვი.**

პლენუმზე გამოვიდნენ: **ა.-მ. კ. ბრაზაუსკასი** — ლიტვის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველი მდივანი; **მ. მ. ბუროკევიჩიუსი** — ლიტვის კომპარტიის (სკკპ პლატფორმაზე) დროებითი ცენტრალური კომიტეტის მდივანი; **ვ. ა. კუპცოვი** — სკკპ ვოლოგდის საოლქო კომიტეტის პირველი მდივანი; **ა. პ. კლაუცენი** — ლატვიის კომპარტიის რიგის საქალაქო კომიტეტის პირველი მდივანი; **ვ. ნ. შვედი** — ლიტვის კომპარტიის (სკკპ პლატფორმაზე) დროებითი ცენტრალური კომიტეტის მდივანი; **ნ. მ. ერშოვა** — საწარმოო გაერთიანება „ფ. ე. ძერჟინსკის სახელობის მანქანათმაშენებელი ქარხნის“ გამმართველი, ქ. პერმი; **ა. ნ. იაკოვლევი** — სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივანი; **ი. დ. მასლიუკოვი** — სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის პირველი მოადგილე, სსრ კავშირის სახელმწიფო საგეგმო კომიტეტის თავმჯდომარე; **ი.-ვ. ი. პალეეცისი** — ლიტვის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მდივანი; **ვ.-ი. ი. კარდამავიჩიუსი** — ლიტვის კომპარტიის (სკკპ პლატფორმაზე) დროებითი ცენტრალური კომიტეტის მდივანი; **ი. კ. ლიგაჩოვი** — სკკპ ცენტრალური კომიტეტის მდივანი.

პლენუმმა ამ საკითხზე მიიღო დადგენილება, რომელიც პრესაში ქვეყნდება.

საბოლოო სიტყვა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე წარმოთქვა **მ. ს. გორბაჩოვმა.**

ამით სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმმა მუშაობა დაამთავრა.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის 1990 წლის 7 თებერვლის დადგენილება

პარტიის XXVIII ყრილობისათვის სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლატფორმის პროექტის შესახებ

1. მოწონებულ იქნეს [illegible] **განხილვისა და პლენუმის მონაწილეთა მიერ** [illegible] **გათვალისწინებით პარტიის XXVIII ყრილობისათვის სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლატფორმის პროექტი.**

2. გამოქვეყნდეს პარტიის XXVIII ყრილობისათვის სკკპ ცენტრალური [illegible] **პროექტი პრესაში პარტიულ ორგანიზაციებში კომუნისტებსა და ყველა შრომელს შორის ფართო განხილვისათვის.**

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმის 1990 წლის 7 თებერვლის დადგენილება

ლიტვის კომპარტიის XX ყრილობის გადაწყვეტილებათა შესახებ

1. **სკკპ** ცენტრალური კომიტეტის პლენუმს ლიტვის კომპარტიის XX ყრილობის გადაწყვეტილებები საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიასთან მისი ორგანიზაციულ-პოლიტიკური კავშირის გაწყვეტად მიაჩნია.

პლენუმი გმობს ასეთ მოქმედებას, რადგან იგი ძირს უთხრის საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ერთიანობას და დიდ ზიანს აყენებს საბჭოთა ფედერაციის, მთლიანად საზოგადოების განახლების პროცესებს.

2. პლენუმი მხარს უჭერს იმ ლიტველ კომუნისტებს, რომლებმაც შექმნეს ლიტვის კომპარტიის (სკკპ პლატფორმაზე) დროებითი ცენტრალური კომიტეტი, ინტერნაციონალიზმის პრინციპების ერთგულნი, დარჩნენ და მხარს უჭერენ რევოლუციურ გარდაქმნების საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის დემოკრატიზაციისა და განახლების პირობებში, რომელიც რაზმავს ჩვენი მრავალეროვანი კავშირის ყველა ხალხს.

პლენუმი სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს ავალებს ყოველნაირად დაეხმაროს ლიტვის კომპარტიის (სკკპ პლატფორმაზე) დროებითს ცენტრალურ კომიტეტს პრაქტიკულ საქმიანობაში და ამისათვის შეუქმნას შესაბამისი მატერიალური და ფინანსური პირობები.

3. პლენუმი ერთხელ კიდევ მოუწოდებს იმ ლიტველ ამხანაგებს, რომლებიც ლიტვის დამოუკიდებელ კომპარტიაში შევიდნენ, შეაჩერონ სკკპ XXVIII ყრილობამდე ლიტვის კომპარტიის XX ყრილობის გადაწყვეტილებათა ის ნაწილი, რომელიც საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის პროგრამისა და წესდების მოქმედებას ეხება, და ამ საფუძველზე სკკპ პლატფორმაზე მდგომ ლიტვის კომპარტიასთან ერთად აირჩიონ სკკპ XXVIII ყრილობის დელეგატები.

პლენუმი მოუწოდებს ლიტვის კომუნისტებს ჩაერთონ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლატფორმის საყრილობო პროექტის განხილვაში, შეიგნონ თავიანთი ისტორიული პასუხისმგებლობა ლიტველი ხალხის, მთელი ჩვენი მრავალეროვანი სახელმწიფოს ბედისათვის, რევოლუციური გარდაქმნის ბედისათვის.

ᲓᲐᲡᲐᲡᲐᲮᲔᲚᲔᲑᲘ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲝᲑᲘᲡ ᲙᲐᲜᲓᲘᲓᲐᲢᲔᲑᲘ

გრძელდება საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელება

დეპუტატობის კანდიდატებად დასახელებული არიან:

წითელწყაროს ომისა და შრომის ვეტერანთა რაიონული საბჭოს თავმჯდომარე **იოსებ სერგოს ძე ქართველიშვილი** — ამ საბჭოსაგან.

წითელწყაროს რაიონის წითელწყაროს ლენინის სახელობის კოლმეურნეობის გაერგების თავმჯდომარე **ილია იოსების ძე ნატროშვილი** — საწარმოო გაერთიანება „საქარამადნეულის“ წითელწყაროს კარიერის სამმართველოს შრომითი კოლექტივისაგან.

თბილისის შალის საქსოვი ფაბრიკის სართავი საამქროს ქვეოსტატი **იაგო პარმენის ძე ავსაჯანიშვილი** — ფაბრიკის შრომითი კოლექტივისაგან.

თბილისის № 121 საბავშვო ბაგა-ბაღის გამგე **მეგი მიხეილის ასული ანდღულაძე** — საბავშვო ბაგა-ბაღის შრომითი კოლექტივისაგან.

სსრ კავშირის შინაგან საქმეთა სამინისტროს საკავშირო სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის კავკასიის განყოფილების უფროსი **ანზორ ალექსანდრეს ძე გაბიანი** — საქართველოს სსრ იურისტთა კავშირისაგან.

თბილისის № 6 ბავშვთა პოლიკლინიკის მთავარი ექიმი **ქეთევან გაიოზის ასული სტურუა** — ქალაქ თბილისის 26 კომისრის რაიონის ქალთა საბჭოსაგან.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მეტალურგიის ინსტიტუტის ლაბორატორიის ხელმძღვანელი **ირაკლი სერგოს ძე ფორდანია** — საქართველოს სამეცნიერო და საინჟინრო საზოგადოებათა კავშირისაგან.

შემოქმედი ახალგაზრდობის ექსპერიმენტული ცენტრის საინფორმაციო საგენტო „მაცნეს“ ეკონომისტი **გიორგი თამაზის ძე ჯიქია** — საქართველოს ეკონომისტთა საზოგადოებისაგან.

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის მეტალურგიის ფაკულტეტის დეკანი **მაშუკა შალვას ძე მინდელი** — საქართველოს სამეცნიერო და საინჟინრო საზოგადოებათა კავშირისაგან.

რუსთავის № 30 საბავშვო ბაგა-ბაღის აღმზრდელი **ნანა ლომოკის ასული მაისურაძე** — საბავშვო ბაგა-ბაღის შრომითი კოლექტივისაგან.

საწარმოო გაერთიანება „საქგეოლოგიის“ გენერალური დირექტორი **ირაკლი კონსტანტინეს ძე გოგიტიძე** — ბოლნისის რაიონის ბოლნისის საშუალო სკოლის შრომითი კოლექტივისაგან.

სამეცნიერო-ტექნიკური ინფორმაციისა და ტექნიკურ-ეკონომიკურ გამოკვლევათა სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი **ოლეგ ბორისის ძე შატბერაშვილი** — საქართველოს სამეცნიერო და საინჟინრო საზოგადოებათა კავშირისაგან.

თბილისის სახელმწიფო სამედიცინო ინსტიტუტის პედიატრიის ფაკულტეტის უფროსი ლაბორანტი **თეიმურაზ მიხეილის ძე ყორეულიანი** — საქართველოს ექიმთა ასოციაციისაგან.

არქიტექტურისა და ქალაქთმშენებლობის თეორიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის განყოფილების გამგე **ვლადიმერ (ლადო) გრიგოლის ძე ყარგარეთელი** — საქართველოს არქიტექტორთა კავშირისაგან.

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის მართვის სისტემათა ინსტიტუტის განყოფილების გამგე **ვლადიმერ ვალერიანის ძე ჭავჭანიძე** — საქართველოს სამეცნიერო და საინჟინრო საზოგადოებათა კავშირისაგან.

• • •

7 თებერვალს შუაღამისათვის დამთავრდა საქართველოს სსრ უზენაესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატთა დასახელება. უკანასკნელ დღეებში მათი რიცხვი მკვეთრად გაიზარდა. დეპუტატის მანდატის ყველა პრეტენდენტის გვარი გამოქვეყნდება.

დეპუტატობის კანდიდატებად დასახელეს:

საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის ალექსანდრე ჯანელიძის სახელობის გეოლოგიის ინსტიტუტის დირექტორი **შოთა ალექსანდრე ძე ადამია** — საქართველოს სახალხო ფრონტისაგან.

თბილისის №7 ბავშვთა პოლიკლინიკის მთავარი ექიმი **ლეილა ხპირიდონის ასული ჯანჯღავა** — პოლიკლინიკის შრომითი კოლექტივისაგან.

საქართველოს პროფსაბჭოს მდივანი **გივი სერგოს ძე შოდოროვი** — თბილისის №86 და №110 საშუალო სკოლების შრომითი კოლექტივებისაგან.

საქართველოს სსრ ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს ა. წულუკიძის სახელობის უროლოგიისა და ნეფროლოგიის სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი **ლავრენტი გრიგოლის ძე მანგაძე** — თბილისის №105 საშუალო სკოლის შრომითი კოლექტივისაგან.

საქართველოს კომპარტიის ქალაქ თბილისის 26 კომისრის რაიკომის მეორე მდივანი **მანანა აკაკის ასული გოჩალიშვილი** — ქალაქ თბილისის 26 კომისრის რაიონის ქალთა საბჭოსაგან.

გამომცემლობა „ხელოვნების“ დირექტორი **ნიკოლოზ უშანგის ძე ჯაში** — ქ. თბილისის 26 კომისრის რაიონის ომისა და შრომის ვეტერანთა საბჭოსაგან.

თბილისის №1 საქალაქო კლინიკური საავადმყოფოს მთავარი ექიმი **არჩილ კარლოს ძე ბორჯაძე** — თბილისის № 180 საშუალო სკოლის შრომითი კოლექტივისაგან.

სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს საგანგებო სიტუაციათა სახელმწიფო კომისიაში

კომისიაში განიხილეს საგანგებო მდგომარეობა, რომელიც იქმნება ქვეყნის ჯანმრთელობის დაცვაში საკავშირო საშუალებათა წარმოების მკვეთრი შემცირების გამო.

სსრ კავშირის სამედიცინო მრეწველობის სამინისტროს მონაცემებით, 1989 წელსა და 1990 წლის დამდეგს ადგილობრივმა საბჭოთა ორგანოებმა და სანატორიუმმა სამსახურებმა მიიღეს გადაწყვეტილება დახურონ ან ნაწილობრივ შეწყვიტონ მთელი რიგი წარმოებებისა და საწარმოების საქმიანობა, რომელთაგან ორაგალი სამედიცინო პროდუქციის წარმოებისათვის განკუთვნილი უმნიშვნელოვანესი სახეობის ნედლეულისა და მასალების ერთადერთი გამომშვებია ქვეყნაში. მაგალითად, სსრ კავშირის მეტალურგიის სამინისტროს კიროვოგრადის სპილენძამადნიან კომბინატში ქლორსულფომჟავის საამქროს დახურვას მოჰყვება ისეთი სამედიცინო პრეპარატების წარმოების შემცირება, როგორიც არის ანალგინი, ამიდოპირინი, ნორსულფაზოლი, სულგინი, სულფალენი, ქალაქ ერევანში საწარმოო გაერთიანება „საირიტის“ სომძლავრეთა შეჩერება გამოიწვევს გელსისხლძარღვთა პრეპარატების (ოფიცინალინის, კოფეინის, ზოთილინის) სიცოცხლისშემნარჩუნებელი ... ტკივილის გამაყუჩებელი ... ების (ამიდოპირინი, პრომედოლი), ვიტამინების (ა, ე და ვ ჯგუფები) წარმოების შეწყვეტას. ქალაქ კემერეროვოში საწარმოო გაერთიანება „აზოტის“ მიერ დემითილფორმამიდის წარმოების შეწყვეტა საშუალებას არ მოგვცემს მივიღოთ 14 დასახელების სამკურნალწამალო საშუალებები, მათ შორის ანტიბიოტიკები, რენტგენულ-კონტრასტული ნივთიერებები, გულ-სისხლ ძარღვთა და სხვა უმნიშვნელოვანესი მედიკამენტები. კიევის ქიმიკატების ქარხნისა და ქალაქ დნეპროძერჟინსკის საწარმოო გაერთიანება „აზოტის“ დახურვა შეაჩერებს ამპიცილინის, სულფალენის, ლევომიცეტინისა და სიმპტომიცინის გამოშვებას. შეწყდება ანთებასაწინააღმდეგო და კუჭ-ნაწლავის პრეპარატების მიწოდება აფთიაქებსა და საავადმყოფოებში.

1 თებერვალს კომისიამ მიიღო შემაშფოთებელი ინფორმაცია სსრ კავშირის ქიმიური და ნავთობის მანქანათმშენებლობის სამინისტროს საკის ქიმიური ქარხნის კოლექტივისაგან იმის თაობაზე, რომ უახლოეს დღეებში შეჩერდება ჩვენს ქვეყანაში ერთადერთი კალიუმპერმანგანატის გამომშვები საწარმო, რადგან ბახჩისარაის სამშენებლო ინდუსტრიის კომბინატმა უარი თქვა მიიღოს გადასამუშავებლად მანგანუმის შლამები, იმის მიუხედავად, რომ არის სსრ კავშირის ჯანმრთელობის დაცვის ორგანოების დასკვნა მათი არატოქსიკურობის შესახებ.

სსრ კავშირის სამედიცინო მრეწველობის სამინისტროს შეუძლებლობის გამო ნედლეულის უკმარისობის გამო ქვეყნაში მედიკამენტების წარმოება 30-40 პროცენტით შემცირდება.

აღინიშნა, რომ გადაწყვეტილება სამრეწველო საწარმოებისა და წარმოების საქმიანობის შეჩერების ან მათი სიმძლავრეების შეზღუდვის შესახებ, როგორც წესი, მიღებულია ამ საწარმოების მიერ ბუნების დაცვითი კანონმდებლობის მოთხოვნათა სისტემატური დარღვევების გამო. სსრ კავშირის ქიმიური და ნავთობის მანქანათმშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის ხე-ტყის მრეწველობის სამინისტროსა და აგროქიმს დიეველათ გააანალიზონ მათ საქვეუწყებო საწარმოებში ბუნებისდაცვითი ღონისძიებების შესრულების ჩაშლის მიზეზები და მკაცრი პასუხისმგებლობა დააკისრონ ამ საქმეში ბრალეულ პირებს.

ამავე დროს არ შეიძლება საფრთხე შეუქმნათ მილიონობით საბჭოთა ადამიანის ჯანმრთელობას მთელი რიგი საარსებო მნიშვნელობის სამედიცინო პრეპარატების უქონლობის გამო. ამიტომ კომისიამ დაავალა სსრ კავშირის ქიმიური და ნავთობის მანქანათმშენებლობის სამინისტროს, სსრ კავშირის ხე-ტყის მრეწველობის სამინისტროს, აგროქიმს, რუსეთის სფსრ მინისტრთა საბჭოს, უკრაინის სსრ, ბელორუსიის სსრ, აზერბაიჯანის სსრ, ლიტვის სსრ და სომხეთის სსრ მინისტრთა საბჭოებს ... სამედიცინო მრეწველობისათვის ნედლეულისა და ძალების გამომშვები საწარმოებისა და წარმოებების ექსპლოატაციის დაუყოვნებლივ გაანალიზებისათვის საჭირო ყველა ზომა, გითვალისწინონ, რომ მათი შეჩერებით შეიქმნება საგანგებო ვითარება სამკურნალწამლო საშუალებებით ქვეყნის მოსახლეობის მოთხოვნილების დაკმაყოფილების შესახებ, და მიღებული ზომების შესახებ მოახსენონ ამა წლის 15 თებერვლისათვის სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს საგანგებო სიტუაციათა სახელმწიფო კომისიას. ამ ვადისათვის სსრ კავშირის ქიმიური და ნავთობის მანქანათმშენებლობის სამინისტრომ, სსრ კავშირის ხე-ტყის მრეწველობის სამინისტრომ და აგროქიმმა უნდა მოამზადონ და წარუდგინონ კომისიას შესაბამისი მოკავშირე რესპუბლიკების მინისტრთა საბჭოებთან სსრ კავშირის ბუნების დაცვის სახელმწიფო კომიტეტთან და სსრ კავშირის ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროსთან შეთანხმებული ღონისძიებანი, რომელთა განხორციელება საჭიროა იმ საწარმოთა ექსპლოატაციისას ეკონომიური ნორმატივების უზრუნველყოფისათვის, შედიკამენტების წარმოებისათვის განკუთვნილ ნედლეულს რომ უშვებენ.

კომისია სთხოვს რუსეთის სფსრ უზენაეს საბჭოს, უკრაინის სსრ, ბელორუსიის სსრ, აზერბაიჯანის სსრ, ლიტვის სსრ, სომხეთის სსრ უზენაეს საბჭოებს, სახალხო დეპუტატთა ადგილობრივ საბჭოებს რაც შეიძლება მოკლე ვადებში განიხილონ საგანგებო სიტუაცია, რომელიც იქმნება ჯანმრთელობის დაცვაში სამედიცინო მრეწველობისათვის საჭირო ნედლეულის გამომშვები საწარმოების საქვეუწყებო ტერიტორიებზე მათი საქმიანობის შეწყვეტასთან დაკავშირებით და მიიღონ გადაწყვეტილება მოსახლეობის სამკურნალწამლო პრეპარატებით უზრუნველყოფის მდგომარეობის ნორმალიზაციის შესახებ.

თავის მხრივ კომისია უზრუნველყოფს მუდმივ კონტროლს ქიმიური მრეწველობის შესაბამის საწარმოებში ბუნებისდაცვითი ღონისძიებების შესრულებისადმი.

(გაგრძელება 3ე-ᲐᲑ 3Გ.)

გამოსვლები სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე

კლენუმზე გამომგზავრებამდე, თქვა სკკპ ცენტრალური სარევიზიო კომისიის წევრმა, სარატოვის ელექტროაგრეგატული საწარმოო გაერთიანების უფროსმა ოსტატმა **ვ. ა. შაბანოვმა,** შევხვდი ჩვენი გაერთიანების საამქროს პარტორგანიზაციის მდივნებს. მათ გამოთქვეს იმედი, რომ დღევანდელი პლენუმი ხელს შეუწყობს პარტიის, მთელი ქვეყნის განახლების დაჩქარებას. ამასთან მდივნებმა აღნიშნეს, რომ „ნუ ხდებთ კომუნისტური პარტიის ბედი, ილაპარაკეს საზოგადოებაში მის როლზე, პარტიის მიერ წარმოებული გარდაქმნის მიმდინარეობაზე იმასთან დაკავშირებთან, რომ სულ უფრო ხშირად ესმიან თავს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის პოლიტიკას, იდეოლოგიას, ორგანიზაციულ საფუძვლებს.

ზოგიერთი მეცნიერი არაფორმალებთან, სხვადასხვა ჯგუფის ნაციონალისტებთან და ფარული ეკონომიკის საქმოსნებთან ერთად ქვეყანას უბიძგებენ ბურჟუაზიული რეფორმატორობის, კერძო საკუთრების აღდგენის, პოლიტიკური ანარქიის, პარტიის, როგორც მშრომელთა მოწინავე ორგანიზებული რაზმისათვის ძირის გამოთხრის გზაზე.

მაგრამ მოვლენათა ასეთ მიმდინარეობას მუშები ვერ დაეთანხმებიან. მიგვაჩნია, რომ შექმნილი სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების წინაშე უნდა გავარკვიოთ პოზიციები, მოვახაოთ პერსპექტივები, საბოლოოდ გავიგიჟნოთ იმათ, ვისაც სურს გზას აცდინოს გარდაქმნის მზარდი ძალები.

ნამდვილ პარტიის წევრს ეჭვი არ ეპარება მარქსისტულ-ლენინური მოძღვრების ჭეშმარიტებაში, სოციალისტური არჩევანის სისწორეში, საბჭოთა ხელისუფლების 70 წლის პოზიტიურ შედეგებში. იყო, რა თქმა უნდა, შეცდომები და დეფორმაციები, რომლებსაც მოჰყვა აწლანდელი სიძნელეები. მიაჩნია იქნებოდა ბეგფეჭერა, რომ ყველაფერი ეს წარსულს ჩაბარდა. წინ უდიდესი, ძნიშ მუშაობა მოგველის, მაგრამ სტრატეგია განსაზღვრულია — ქვეყანა ამოძრავდა. უნდა დავაჩქაროთ ცვლილებების ტემპი. ამისათვის თითოეულმა პარტიულმა ორგანიზაციამ უნდა გამოავლინოს აქტიური პოლიტიკური ძალა, რომელიც დაიცავს მუშათა კლასისა და გლეხობის ძირეულ ინტერესებს.

სარატოვის საოლქო პარტორგანიზაციაში, თქვა ორატორმა, ასეთი პროგრამები შემუშავებულია. ისინი ხელს უწყობს კომუნისტთა ინიციატივისა და აქტიურობის განვითარებას, სამეურნეო და პოლიტიკური ცხოვრების ყველა სფეროს გარდაქმნას. პარტიული კომიტეტები [illegible] სოციალურ პრობლემებს, და მედეგებიც დამაიმედებელია.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის საოლქო ორგანიზაციათა ცდილობს მშრომელთა ნდობა დაიმსახუროს პრაქტიკული საქმეებით, ალალ-მართალი და პატიოსანი პოზიციით. არჩევითი პარტიული ორგანოების წევრები, აპარატის მუშაკები დადიან პარტორგანიზაციებში, განმარტავენ კომუნისტთა წინაშე დასახულ ამოცანებს, მათი გადაწყვეტის გზებსა და მეთოდებს.

მშრომელებსა და რიგით კომუნისტებს აღელვებთ მნიშვნელოვანი საკითხები. ერთი მათგანია, თუ როგორ უნდა გამოვიყენოთ უკეთ პირველადი პარტიული ორგანიზაციების შემოქმედებითი პოტენციალი. უფროდ, მათ [illegible] დამოუკიდებლობა სჭირდებათ.

გარდაქმნას ესაჭიროება შეუპოვარი მებრძოლები, და არა ობივატელები, რომლებიც პირადი მოსაზრებებით მზად არიან გასწორონ პარტბილეთი. ეს გმირობა კი არა, სამდაბლე და ფალიალის ღალატია. ზნეობრივად უწმინდური ელემენტებისაგან გაწმენდით ჩვენ ავამაღლებთ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის როგორც საზოგადოების ავანგარდული ძალის ავტორიტეტს.

ბევრი გვთავაზობს, უკუგაგდოთ დემოკრატიული ცენტრალიზმის პრინციპი, როგორც ადმინისტრაციული დიქტატის განსახიერება, და შევცვალოთ იგი დემოკრატიული თანხმობის პრინციპი. მაგრამ პრაქტიკამ ცხადყო, რომ უმართვა მიტინგურ დემოკრატიზმს ყოველთვის როდი მოაქვს კონსტრუქციული შედეგები. ცენტრალიზმზე უარის თქმა გააძნელებს საერთო პარტიული გეზის შემუშავებას. დისციპლინის შესუსტება კი მის რეალიზაციას უბრალოდ შეუძლებელს ხდის.

საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიაში პარტიული მასების ძალაუფლების [illegible] პროცესია. უნდა გაიზარდოს არჩევითი პარტიული ორგანოების წევრთა როლი და პასუხისმგებლობა, მათ უნდა დაუწესდეთ პირველადი პარტორგანიზაციების ყოველდღიური [illegible] ... ...

გაფოსვლები სკკ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე

(გაგრძელება)

ლემების ფონზე, რომლებიც ჯერ-ჯერობით, როგორც ჩანს, მალე ვერ გადაწყდება. დასაზუსტებელია, მისი აზრით, პროექტში გამოთქმული აქცენტიც, რომ პარტია იბრძოლეს სოციალურ-ეკონომიკური პროგრამების რეალიზაციისათვის. იქ ხომ დაწერილებით არის ჩამოთვლილი ყველაფერი — რესურსების ეკონომიით დაწყებული და კონვერსიით დამთავრებული. მაგრამ ყოველივე ეს არ შედის პარტიის მომავალი საქმიანობის პროგრამებივაში. სანაცვლოდ ლონისძიებებად შესახებია ის, რომ მხოლოდ მეურნეობრიობის საგებმო და საბაზრო მეთოდების გზით გაჯანსაღდება ეკონომიკა, თუ რადიკალურად არ გადადგეთ ნაკუთრების პრობლემას ან არ დავამყარებთ საჭირო დისციპლინას.

გარკვეულ კმაყოფილებას იწვევს, თქვა საწარმოო გაერთიანება „ჩელიაბინსკის ვ. ი. ლენინის სახელობის სატრაქტორო ქარხნის“ პარტკომის მდივანმა **ვ. ვ. პლატონოვმა,** რომ პარტიის XXVIII ყრილობისათვის სკკ ცენტრალური კომიტეტის პლატფორმის პროექტმა მოიცვა ბევრი წინადადება და აზრი, მათ შორის ჩვენი გაერთიანების კომუნისტების, ჩელიაბინსკის ოლქის კომუნისტების მიერ გამოთქმული.

მაგრამ პროექტი — და ეს, ალბათ, ბუნებრივია — არ ასახავს პარტიაში, საზოგადოებაში წამოჭრილ ბევრ საკითხს. რაც მთავარია, ვერ ამართლებს არა მარტო კომუნისტების, არამედ უპარტიოთა იმედებს.

ამ ხარვეზის შევსება, ორატორის შეხედულებით, შეუძლია მხოლოდ ფართო დისკუსიას, ალტერნატიულ საფუძველზე მთელი რიგი პრობლემების გამო თითოეულ კომუნისტთან მოთათბირებას, იქნებ პარტიის XXVIII ყრილობის მოწვევამდე პარტიაში რეფერენდუმის მოწყობაც მიზანშეწონილი იყოს. კერძოდ, ასეთი მიდგომა შეიძლება განხორციელდეს პარტიის ახალი წესდების პროექტის განხილვის დროს.

პარტია, ცენტრალური კომიტეტი, სულ უფრო ჩამორჩებიან დემოკრატიზაციის საკითხებში სხვა საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს. ამიტომ ორატორმა მხარი დაუჭირა წინადადებას იმის შესახებ, რომ საჭიროა პლატფორმის პროექტში აისახოს საგანგებო ღონისძიებანი, რომლებიც შეიძლება გახდეს სსრ კავშირის უზენაეს საბჭოში პარტიის წარმომადგენლთა, აგრეთვე მთავრობაში მომუშავე კომუნისტთა ერთგვარი სამოქმედო პროგრამა.

შეეხო რა ეკონომიკის გარდაქმნისა და დემოკრატიზაციის პროცესებს, მან აღნიშნა, რომ სახალხო მეურნეობის ბევრი უბედურება არაკომპეტენტურობის, ზოგჯერ კი ცენტრში დაშვებული შეცდომების შედეგია.

მაგალითად, ხელფასის ოდენობაზე შეზღუდვების მოხსნამ ნამდვილი ბაკქანალია გამოიწვია ზოგიერთ დარგში. ჩელიაბინსკის ავტომატრაქტორო სამეცნიერო ინსტიტუტის ფილიალში, მაგალითად, მრავალი თანამშრომლის თვიური ხელფასი თვეში 13 ათას მაღეთს აღემატება. ასეთი გარდაქმნა მუშა-მოსამსახურეთა გაოცებასა და პროტესტს იწვევს. უნდა ითქვას, რომ ნ. ი. რიჟკოვმა მთავრობის სხდომაზე ერთი წლის წინათ წამოჭრა ეს საკითხები. მაგრამ მთელი წელი დასჭირდა მდგომარეობის გამოსწორებას.

უარყოფითი აზრი გამოთქვა ორატორმა რეგიონალურ სამეურნეო ანგარიშზე. ორატორის თვალსაზრისი: იმ სახით, როგორითაც სამეურნეო ანგარიშია ახლა ასახული შესაბამისი კანონის პროექტში, ეს არის განკერძოებისა და კარჩაკეტილობის პირდაპირი გზა. ხოლო ცენტრის მოთხოვნა სახალხო მოხმარების საქონლითა და სურსათით რეგიონის თვითუზრუნველყოფის შესახებ, სხვა არა არის. რა, თუ არა ცდა, ცენტრის შეცდომებისათვის პასუხისმგებლობა დააკისროს ადგილობრივ ორგანოებს. პარტკომის მდივანმა წინადადება წამოაყენა უფრო დაწვრილებით და კონკრეტულად ჩამოყალიბდეს ეკონომიკური პრობლემები პლატფორმის მესამე თავში.

პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბოლო წლების ზოგიერთი გადაწყვეტილება, თქვა მან შემდეგ, ნეგატიურად აღიქმება პარტიულ ორგანიზაციებში. მაგალითად, ბევრი კომუნისტი ვერ მიხვდა რა აუცილებელი იყო სკკ ცენტრალური კომიტეტის 1989 წლის აპრილის პლენუმის მოწყობა. აღინიშნება სკკ ცენტრალური კომიტეტის სოფლის მეურნეობისადმი მიძღვნილი 1989 წლის მარტის პლენუმის დაბალი დონე, წინააღმდეგობა გამოიწვია სკკ ცენტრალური კომიტეტის რუსეთის ბიუროს შექმნის შესახებ 1989 წლის დეკემბრის პლენუმის გადაწყვეტილებამაც. როგორც ჩანს, ასეთ საკითხებზე უნდა მოვეთათბიროთ პარტიულ ორგანიზაციებს.

ამა თუ იმ ხელმძღვანელის კომპეტენტურობის მიზეზებისა და შეფასების სწორი გაგებისათვის უაღრესად საჭიროა კომუნისტებმა იცოდნენ კონკრეტულ საკითხებში სკკ ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიუროს ზოგიერთი წევრის პოზიციაც. რთული და ძნელი პროცესები მიმდინარეობს ეკონომიკაში, მაგრამ ცენტრალური კომიტეტის მდივანს, პოლიტბიუროს წევრს ამხანაგ სლიუნკოვს ამ საკითხზე აზრი არ გამოუთქვამს. ჩვენ არ ვიცნობთ მის პოზიციას. არ ვიცით, რა პოზიციას ადგას ამხანაგი მედვედევი ბევრ იდეოლოგიურ საკითხში. არადა, ძალზე გვსურს ვიცოდეთ. გაუგებარია პოლიტბიუროს წევრობის კანდიდატის ამხანაგ რაზუმოვსკის დუმილი. იმ კრიზისული პროცესების შესახებ, რომლებიც მიმდინარეობს მთელ რიგ საოლქო პარტიულ ორგანიზაციებში. კომუნისტთა და უპარტიოთა საყოველთაო გაოცებას იწვევს ის, თუ რატომ ხდება, რომ, როცა სახალხო დეპუტატთა ყრილობაზე ზშირად ხელოვნებით აკრიტიკებენ და ჩირქს სცხებენ პარტიას, პოლიტბიუროს წევრები, კომუნისტი დეპუტატები — ხელისუფლების უმაღლეს ორგანოში სახალხოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის წარმომადგენლები, დუმილს ამჯობინებენ. და ებსაც შეუძლიათ ზიანი მიაყენონ, და რა დასამალია, უკვე აყენებენ ზიანს როგორც საერთოდ საზოგადოებას, ისე მის ცალკეულ მოქალაქეებს. აქაც სიზუსტე და მკაფიო მიდგომაა საჭირო.

დროა სახალხო ხელისუფლების ორგანოებმა გაარკვიონ ურთიერთობა ქვეყანაში არსებულ ყველა საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ მოძრაობასთან და უთხრან ხალხს, სად ისახავენ მიზნად ნამდვილ დემოკრატიას, და სად ჭარბობს პროგრესის ნაცვლად დესტრუქციული, დამანგრეველი მოქმედება.

ორატორმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ სრულიად საფუძვლიანად ვუთმობთ რა დიდ ყურადღებას კანონშემოქმედებას სოციალურ-ეკონომიკურ დარგში, ჩვენ ძალზე ვაყოვნებთ მუშაობას ქვეყანაში საზოგადოებრივი ურთიერთობის მარეგულირებელი სამართლებრივი აქტების შექმნისათვის.

ბოლო წლების ბევრი უბედურება დაკავშირებულია, ორატორის აზრით, იმასთან, რომ პარტიის, საბჭოებისა და სამეურნეო მართვის ორგანოების ფუნქციების განაწილების პროცესი მეტად ნელა და წინააღმდეგობრივად მიმდინარეობს. იმ დროს, როცა პარტიულმა კომიტეტებმა ნელ-ნელა უკუაგდეს რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პირდაპირი დირექტიული მართვის ტრადიციული მეთოდები, საბჭოებმა და მათმა აღმასრულებელმა კომიტეტებმა არსებითად ვერ შეძლეს ეკისრათ ყველაფერი, რაც ორგანულად ეკუთვნის მათ ბუნებას, როგორც სახელმწიფო ხელისუფლების ნამდვილ ორგანოებს. ეს ერთი როდია იმ მიზეზთა მთელი კომპლექსიდან, რომლებმაც გამოიწვია ის, რომ სახალხო მეურნეობის მართვა ბოლო დროს მკვეთრად შესუსტდა და უაღრესად ნეგატიურ გავლენას ახდენს მის განვითარებაზე.

აქ სიძნელეები, მიაჩნია მთავრობის მეთაურს, განპირობებულია იმით, რომ ჩვენ ჯერ კიდევ ვერა და ვერ გავრკვეულვართ, როგორ უნდა იმოქმედოს პარტიამ, როგორც პოლიტიკურმა ლიდერმა. რაიონული, საქალაქო, საოლქო პარტიული კომიტეტები კვლავ სამეურნეო საქმეებს მართავენ, რითაც ადგილობრივი საბჭოთა ორგანოების მაგივრობას ეწევიან.

რატომ ხდება, რომ ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ორგანოების ბევრი სწორი, კარგი გადაწყვეტილება ასე ძნელად ხორციელდება ან ქაღალდზე რჩება? ორატორის აზრით, მთავარი მიზეზი ახლა ის არის, რომ საჭირო ხელისუფლებრივი უფლებამოსილებები არ გააჩნიათ საბჭოებს და მათს აღმასრულებელ ორგანოებს. ეს პარტიული ორგანოების ბრალი როდია, როგორც ზოგი აცხადებს, რომლებსაც, თითქოსდა, არ სურდეთ დასთმონ თავიანთი გავლენის სფეროები. მიზეზი გახლავთ ნახევარი საუკუნის განმავლობაში შექმნილი პარტიულ-სახელმწიფო სამმართველო მექანიზმის სისტემა. არ გადაიჭრება ეკონომიკური, სოციალური და სხვა პრობლემები, სანამ ქვეყანას არ აეღოს ეროვნებათაშორისი შეტაკებები, უკანონო გაფიცვები, როცა რესპუბლიკებს მიაჩნიათ, რომ თავისუფალი არიან სფეროთა კანონების შესრულებისაგან მხოლოდ იმის საფუძველზე, რომ ეს კანონები მათ ხელს არ აძლევს.

ასეთთასობით ლტოლვილს, თქვა დასასრულ სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ, მოეშალა მშობლიური კერა და ბრალად სდებს სახელმწიფოს, რომ მან ვერ უზრუნველყო მათი პირადი უშიშროება და ვერ დაიცვა მათი ქონება. არის კანონები ეროვნებათაშორისი შუღლის გღვივებისათვის პასუხისმგებლობის შესახებ, მაგრამ მათ არ ვიყენებთ. არის დამნაშავეობის წინააღმდეგ ბრძოლის კანონები, მაგრამ მათი ქმედითობა შეკვეცილია იმის გამო, რომ სამართალდამცავ ორგანოებს თავს დაატყდათ ხელოვნური კრიტიკის ტალღა. ერთი სიტყვით, ყოველივე ეს დღეს აგრეთვე ერთ-ერთი უპირველესი ამოცანა გახდა. მაგრამ ახლა აღმასრულებელი ხელისუფლების ყველ ცდას, უზრუნველყოს წესრიგი არსებული კანონების ფარგლებშიც კი, ყველგან აძლევენ დემოკრატიზმ თავდასხმის, საჯარობაზე ეერთნის მიტანის კვალიფიკაციას. ამ დროს კი ხალხი სამართლიანად აღშფოთებულია იმით, რომ ხელისუფლების ორგანოები ვერ ახორციელებენ მტკიცე ღონისძიებებს მზარდი სამართალდაწინაღმდეგო გამოვლინებების აღსაკვეთად.

სიტუაცია იმდენად დაძაბულია, რომ მთავრობას აქედან თავის დაღწევის გზად მიაჩნია ხელისუფლების ყველა ორგანოს მტკიცე, თანამიმდევრული მოქმედება, ქვეყნის მოქალაქეთა უფლებების დაცვისათვის სახელმწიფოს კანონიერ შესაძლებლობათა გამოყენება. ორატორი დარწმუნებულია, რომ საზოგადოება მხარს დაუჭერს ასეთ გზს.

კარგია, რომ ცენტრალურ კომიტეტში უკვე ყურად იღებენ პირველადი ორგანიზაციების ხმას, აღნიშნა მოსკოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტკომის მდივანმა **ი. ი. შელნიკოვმა.** ეს ნორმად უნდა იქცეს.

ახლა მიამიტობა იქნება, ვინმე არწმუნონ, რომ დემოკრატია სასარგებლოა, რადგან ზოგადდემოკრატიულ თეზისებს უმრავლესობა იზიარებს. მაგრამ რჩება კონკრეტული კითხვები: ვინ ავირჩიოთ ყრილობის დელეგატებად, როდის მოვაწყოთ არჩევნები პარტიულ ორგანიზაციებში, როგორ და როდის გავმართოთ თვით ყრილობა? ან ასეთი რამ: ბოლოს და ბოლოს, როდის შევიტყობთ ცენტრალური კომიტეტის, მისი სამდივნოსა და პოლიტბიუროს წევრების თვალსაზრისს არა საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელთა გადმოცემით, არამედ თვით მათგან? ჩვენ ხომ გვინდა ცენტრალურ კომიტეტში ვიხილოთ არა პორტრეტების გალერეა, არამედ ცოცხალი ადამიანების კრება, რომლებიც ჩვენთან ერთად განიცდიან, კამათობენ, იქნებ ცდებიან კიდეც, მაგრამ ეძებენ ყველაზე ძნელი, პრინციპული საკითხების გადაწყვეტის გზას.

ასრულებს კი ცენტრალური კომიტეტი XIX პარტკონფერენციის რეზოლუციას „საჯაროობის შესახებ“? ამ კითხვაზე პასუხი ყრილობამ უნდა გაგვცეს.

რატომ ლაპარაკობენ ასე დაბენებით პირველად ორგანიზაციებში პირდაპირი არჩევნების აუცილებლობის შესახებ, დასვა კითხვა ორატორმა. ამ გზით აირჩევენ იმით, ვისი პოზიციაც უახლოდგება რიგითი კომუნისტების პოზიციას. მაგრამ არის კიდევ ერთი მიზეზი: ჩვენ უნდა ვეწდობოდეთ ადამიანებს, რომლებიც განსაზღვრავენ პარტიის ბედს, ქვეყნის მომავალს. ნდობის საკითხი პარტიის საარსებო საკითხია. ჩვენ არ მოვეჭიდეთ ბრძოლას ინალიზსა და შეფასებას. ეს არის პარტიის განწმენდა.

სხვათა შორის, უნივერსიტეტში წამოაყენეს წინადადება: თითოეული პარტიული ხელმძღვანელი აღრიცხვაზე უნდა იყოს არა აპარატის პარტორგანიზაციაში, არამედ ერთ-ერთ დიდ პირველადს ორგანიზაციაში.

დელეგატთა კორპუსის ფორმირების პროცესი უკვე დაიწყო. იქმნება და კვლავაც წარმოიქმნება სხვადასხვა გაერთიანება და კლუბი. ეს უკვე რეალობაა. არ მინდა წავაწყდეთ ვინმეს პრეტენზიებს მონოპოლიაზე, ცდებს — მითითებისონ უფლება დაყონ კანდიდატები დემოკრატებად და ანტიდემოკრატებად, პროგრესულ და არაპროგრესულ ადამიანებად. კომუნისტები შეფასებას კენჭისყრით მისცემენ.

ყრილობის გზაზე საშუალება გვაქვს „განვაახლოთ“ და გავაძლიეროთ ყველა დონის ხელმძღვანელი რგოლები. მოვაწყოთ პირველადი, საოლქო თუ რესპუბლიკური პარტიული კომიტეტების ანგარიშგება-არჩევნები.

ყრილობამდე ანგარიშგება-არჩევნების მოწყობის სასარგებლოდ მეტყველებს ის, რომ უნდა გავითვალისწინოთ მომავალი არჩევნების შედეგები, გარდა ამისა, რაც უფრო სწრაფად აღმოჩნდებიან არჩეულთა პარტიული ორგანოების შემადგენლობაში ნდობით აღჭურვილი კომფირსტები, მით უფრო სწრაფად წარიმართება გარდაქმნის პროცესები პარტიაშიც. მეორე, პირველადი ორგანიზაციები მთელ რიგ ოლქებში ფაქტობრივად მხარს უჭერენ ანგარიშგება-არჩევნების ახლავე მოწყობას. და განა აქ მოგლენათა კუდში უნდა მივჩანჩალოდეთ? იდეა, რომ არჩევნები არ მოეწყოს ყრილობამდე, მარტო კარგი სურვილებით რომდა ნაკარნახევი, იგი იმთაც ეკუთვნით, ვისაც სურს დაელოდოს ბობოქარი დროის გადავლას. ყველა დონის პარტიულ კონფერენციაზე დელეგატების არჩევა უნდა ხდებოდეს პირდაპირ, ფარულად, ალტერნატიულად. ახლანდელ პლენუმზე არჩევნების სისტემის შეცვლა კონკრეტულ წვლილს შეიტანს პარტიის გარდაქმნაში.

უნივერსიტეტის კომუნისტთა ხელმძღვანელმა განსახილველი დოკუმენტი გააკრიტიკა იმის გამო, რომ მისი ცალკეული ფორმულირებანი არ არის ზუსტი, მოკლე და ნათელი. მისი აზრით, სწორედ ეს თვისებები აკლია პროექტს იმისათვის, რომ გაიგეს ყოველ კომუნისტმა მუშაობის საფუძველი მომავალ საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის ახალი პროგრამის შემუშავებამდე.

პლატფორმამ პასუხი უნდა გასცეს კითხვას რუსეთის კომუნისტური პარტიის შესახებ.

გააანალიზა რა პლატფორმის პროექტი, ორატორმა აღნიშნა, რომ მეცნიერების, განათლებისა და კულტურის როლს სათანადოდ ვერ აფასებენ პარტიისა და სახელმწიფო ხელმძღვანელი ორგანოები. საჭირო სიტუაციის გამოსწორებისათვის მტკიცე ღონისძიებათა განხორციელება. ჩვენ ვთხოვთ ცენტრალურ კომიტეტს: დაეხმაროს მოსკოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტს მიიღოს დამოუკიდებლობა. ჩვენი წინადადებები მთავრობაშია, გადაწყვეტილებები კი არ ჩანს.

დასასრულ, ორატორმა დაიმოწმა ბევრი კომუნისტის აზრი, რომ ქვეყანაში მიმდინარე მოვლენებზე ცენტრალური კომიტეტის რეაქცია ზმირად დაგვიანებულია და არ შეესაბამება ამ მოვლენათა მნიშვნელობას. განსაკუთრებით დამაფერებელია პოლიტიკურ შეფასებათა უქონლობა. არ შეიძლება ამ მნიშვნელოვანი საკითხების გადადება, ისინი დღესვე უნდა გადაწყდეს.

პლენუმის წინ, წინასაარჩევნო შეხვედრების დროს, თქვა სკკ ცენტრალური კომიტეტის წევრმა, სკკ ივანოვოს საოლქო კომიტეტის პირველმა მდივანმა **ბ. ა. ელნაზიუკმა,** მიმდინარეობს ძალზე რთული დიალოგი შრომითს კოლექტივებში, საცხოვრებელ ადგილას, ვეტერანებთან, ახალგაზრდობასთან. ადამიანები პირდაპირ სვამენ კითხვას: რა იქნება პარტიაში, ქვეყანაში ხვალ — გითმშვა თუ კონსოლიდაცია, სტაბილურობა თუ რბევა, ნგრევა თუ წინსვლა სოციალიზმის გზით? შეშფოთებით გვეკითხებიან: აქვს თუ არა პარტიას, მთავრობას ძალა თავიდან აიცილოს ქვეყანას ქაოსი, გაუძღვეს წინ პოლიტიკაშიც და ეკონომიკაშიც.

ქვეყანაში პოლიტიკური სიტუაციის გაუმჯობესება, ორატორის აზრით, მარტო იმას როდი უკავშირდება, რომ დესტრუქციულმა პოლიტიკურმა ძალებმა საფრთხე შეუქმნეს პარტიის ერთიანობას, რომ უკვე ჩამოგვცილდა ლიტვის კომუნისტთა ნაწილი. მიზეზი ის არის, რომ პარტიულ ორგანიზაციებში აღარ მოქმედებს სკკ წესდება, არ სრულდება XXVII ყრილობის მიერ მიღებული საპროგრამო დებულებები. არ მოქმედებს სკკ პლატფორმა ეროვნულ საკითხზე. პარტიაში ფაქტობრივად ფრაქციული სქემინობაა.

კომუნისტთა შორის ისინიც არიან, ვინც თავისი შრომით წინ სწევს გარდაქმნას, კისრულობს პასუხისმგებლობას მისი შედეგებისათვის, და ისინიც, ვინც ცდილობს პოლიტიკურ სარბიელს ჩამოაშოროს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტია, გამოყოს იგი სახელმწიფოსაგან, ანათემას გადასცემს მარქსიზმ-ლენინიზმს. ეს, ორატორის აზრით, უკვე აზრთა პლურალიზმი კი არა, იდეური განხეთქილება, შინაპარტიული ბრძოლაა კომუნისტებზე ზეგავლენისათვის. განსაკუთრებით გვაშფოთებს, რომ ეს ბრძოლა მიტინგურ, სტიქიურ ხასიათს იძენს.

ორატორმა წინადადება წამოაყენა პარტიის ცენტრალურ კომიტეტსა და რიგით კომუნისტებს შორის, მთავრობასა და ხალხს შორის კავშირურთიერთობის განმტკიცების მიზნით მიიღონ პლენუმის გადაწყვეტილება იმის შესახებ, რომ სკკ ცენტრალური კომიტეტისა და პოლიტბიუროს ყველა წევრმა, მთავრობის წევრებმა ანგარიში ჩააბარონ პირველად პარტიულ ორგანიზაციებს, ქვეყნის შრომითს კოლექტივებს თავიანთი საქმიანობის, სკკ ცენტრალური კომიტეტისა და შესაბამისი ორგანოების მუშაობის შესახებ, განმარტონ სკკ ცენტრალური კომიტეტის პლატფორმა, ხოლო კომუნისტთა აზრი და წინადადებანი საფუძვლად დავუდოთ პარტიის ახალი ყრილობის დოკუმენტების პროექტებს. მხოლოდ საფუძვლიანად მომზადებული პარტიის ყრილობის შემდეგ, სადაც დამუშავებული იქნება ძირითადი პარტიული დოკუმენტები, ზუსტად იქნება განსაზღვრული მაცემულ ეტაპზე პარტიის საქმიანობის უმნიშვნელოვანესი პოლიტიკური მიმართულებანი, როგორც მრავალ პარტიულ ორგანიზაციაში მიაჩნიათ, შეიძლება მოვაწყოთ ანგარიშგება-არჩევნები პარტიულ ორგანიზაციებში.

მთელ რიგ რესპუბლიკებში, მათ შორის აზერბაიჯანში, მომხდარმა ამბებმა, თქვა შემდეგ ორატორმა, დამაჯერებლად გვიჩვენა, რომ ქვეყანაში მოქმედებენ პოლიტიკური ძალები, რომლებმაც აშკარად გაიჩაღეს ბრძოლა ძალაუფლებისათვის, ადამიანთა და ხალხთა გონების, ბედის დაუფლებისა და მბრძანებლობის უფლებისათვის, ხელი მოჰკიდეს თვით სოციალისტური წყობიერების გადაკეთებას. მთელ რიგ ტერიტორიებზე დამყარდა ორხელისუფლებიანობა. ამის შედეგად ინტაჯენან უბრალო ადამიანები, ქალები, ბავშვები, მოხუცები. დროა, მისი აზრით, მთელი სიმართლე ვუთხრათ ხალხს. დავასახელოთ ის პოლიტიკური ძალები, რომლებმაც უნდა გაინაწილონ საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიასთან ერთად პასუხისმგებლობა სოციალური დაძაბულობის, მთელ რიგ რეგიონებში აფეთქებასაშიში ვითარების შექმნისათვის, გამოავლინონ ბუშმარიტი მიზნები, რომლებსაც ისინი ისახავენ, დაითხოვონ ნაციონალისტური და ექსტრემისტული ორგანიზაციები. უნდა დავაჩქაროთ სსრ კავშირის შემადგენლობიდან მოკავშირე რესპუბლიკის გამოსვლის მექანიზმის შესახებ, კანონის, აგრეთვე ლტოლვილთა ბედისათვის რესპუბლიკების ეკონომიკურ პასუხისმგებლობის კანონებისა და მექანიზმების შემუშავება.

შეეხო რა ლიტვის კომპარტიის XX ყრილობის გადაწყვეტილებებს, ორატორმა თქვა, რომ სკკ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმისა და ლიტვის რესპუბლიკის კომუნისტებთან, მშრომელებთან, მიხეილ სერგის ძის შეხვედრების შემდეგ იყო რაღაც იმედი, რომ ლიტველი ხალხის, კომუნისტების გონება და ჯანსაღი ძალები არ დაუშვებენ ცენტრიდანული ძალების ზრდას. მაგრამ გულახდილად უნდა ვაღიაროთ, ეფექტიანი დიალოგი არ გამოვიდა, სკკ ცენტრალური კომიტეტის მოქმედება დაგვიანებული იყო.

ორატორმა გამოთქვა რწმენა, რომ ამ ძნელ ჟამს სკკ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმმა, ცენტრალური კომიტეტის პოლიტბიურომ მთელი თავიანთი ძალები უნდა მოიზმარონ ერთიანერთი საკავშირო პოლიტიკური ბანის, მებრძოლურობამ, უდიდესმა პოლიტიკურმა აქტიურობამ, მასებთან უმჯობესმა კავშირმა მისცა საშუალება პარტიულ ორგანიზაციებს ისტორიის უძნელეს პერიოდში შეინარჩუნებინათ საბჭოთა ხელისუფლება.

ორატორმა შემოიტანა წინადადება — პარტიის ახალ წესდებაში დავაფიქსიროთ პარტორგანიზაციების თვითმმართველობისა და დამოუკიდებლობის ცნება, დისკუსიებისა და განხილვების თავისუფლება, იგი კრიტიკულად მოეკიდა პლენუმზე გამოთქმულ პარტიიდან თავისუფალი გასვლის თეზისს, რომელმაც, მისი აზრით, შეიძლება გააფრთხილოს პარტიის კარი.

ივანოვოს ოლქის პარტიულმა ხელმძღვანელმა გამოთქვა აზრი, რომ საზოგადოების რეფორმირების დროს მეტისმეტად გაგვიტაცა ზედნაშენმა ბაზისის განვითარების საზიანოდ. რადიკალური ეკონომიკური რეფორმის განხორციელებაში დაყოვნებამ და არათანმიმდევრულობამ გაზარდა ინფლაცია და დეფიციტი, დაქვეითა მოსახლეობის ცხოვრების დონე.

მისი აზრით, სკკ ცენტრალური კომიტეტის მარტის პლენუმმა გააქვეყნა სოფლის მეურნეობის აღმავლობის პროგრამა, მაგრამ მან საშუალება არ მოგვცა სრულად გაგვეთმჭოსენინა ეს პროგრამა, ამ ბრძოლაში ჩვენ ზიანი მიაყენონ, და რა დასამალია, უკვე აყენებენ ზიანს როგორც საზოგადოებას, ისე მის ცალკეულ მოქალაქეებს. აქაც სიზუსტე და მკაფიო მიდგომაა საჭირო.

ორატორმა ხაზგასმით აღნიშნა, რომ სრულიად საფუძვლიანად ვუთმობთ რა დიდ ყურადღებას კანონშემოქმედებას სოციალურ-ეკონომიკურ დარგში, ჩვენ ძალზე ვაყოვნებთ მუშაობას ქვეყანაში საზოგადოებრივი ურთიერთობის მარეგულირებელი სამართლებრივი აქტების შექმნისათვის.

ბოლო წლების ბევრი უბედურება დაკავშირებულია, ორატორის აზრით, იმასთან, რომ პარტიის, საბჭოებისა და სამეურნეო მართვის ორგანოების ფუნქციების განაწილების პროცესი მეტად ნელა და წინააღმდეგობრივად მიმდინარეობს. იმ დროს, როცა პარტიულმა კომიტეტებმა ნელ-ნელა უკუაგდეს რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პირდაპირი დირექტიული მართვის ტრადიციული მეთოდები, საბჭოებმა და მათმა აღმასრულებელმა კომიტეტებმა არსებითად ვერ შეძლეს ეკისრათ ყველაფერი, რაც ორგანულად ეკუთვნის მათ ბუნებას, როგორც სახელმწიფო ხელისუფლების ნამდვილ ორგანოებს. ეს ერთი როდია იმ მიზეზთა მთელი კომპლექსიდან, რომლებმაც გამოიწვია ის, რომ სახალხო მეურნეობის მართვა ბოლო დროს მკვეთრად შესუსტდა და უაღრესად ნეგატიურ გავლენას ახდენს მის განვითარებაზე.

აქ სიძნელეები, მიაჩნია მთავრობის მეთაურს, განპირობებულია იმით, რომ ჩვენ ჯერ კიდევ ვერა და ვერ გავრკვეულვართ, როგორ უნდა იმოქმედოს პარტიამ, როგორც პოლიტიკურმა ლიდერმა. რაიონული, საქალაქო, საოლქო პარტიული კომიტეტები კვლავ სამეურნეო საქმეებს მართავენ, რითაც ადგილობრივი საბჭოების მაგივრობას ეწევიან.

რატომ ხდება, რომ ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლების საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ორგანოების ბევრი სწორი, კარგი გადაწყვეტილება ასე ძნელად ხორციელდება ან ქაღალდზე რჩება? ორატორის აზრით, მთავარი მიზეზი ახლა ის არის, რომ საჭირო ხელისუფლებრივი უფლებამოსილებები არ გააჩნიათ საბჭოებს და მათს აღმასრულებელ ორგანოებს. ეს პარტიული ორგანოების ბრალი როდია, როგორც ზოგი აცხადებს, რომლებსაც, თითქოსდა, არ სურდეთ დასთმონ თავიანთი გავლენის სფეროები. მიზეზი გახლავთ ნახევარი საუკუნის განმავლობაში შექმნილი პარტიულ-სახელმწიფო სამმართველო მექანიზმის სისტემა. არ გადაიჭრება ეკონომიკური, სოციალური და სხვა პრობლემები, სანამ ქვეყანას არ აეღოს ეროვნებათაშორისი შეტაკებები, უკანონო გაფიცვები, როცა რესპუბლიკებს მიაჩნიათ, რომ თავისუფალი არიან სფეროთა კანონების შესრულებისაგან მხოლოდ იმის საფუძველზე, რომ ეს კანონები მათ ხელს არ აძლევს.

ასეთასობითი ლტოლვილს, თქვა დასასრულ სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ, მოეშალა მშობლიური კერა და ბრალად სდებს სახელმწიფოს, რომ მან ვერ უზრუნველყო მათი პირადი უშიშროება და ვერ დაიცვა მათი ქონება. არის კანონები ეროვნებათაშორისი შუღლის გღვივებისათვის პასუხისმგებლობის შესახებ, მაგრამ მათ არ ვიყენებთ. არის დამნაშავეობის წინააღმდეგ ბრძოლის კანონები, მაგრამ მათი ქმედითობა შეკვეცილია იმის გამო, რომ სამართალდამცავ ორგანოებს თავს დაატყდათ ხელოვნური კრიტიკის ტალღა. ერთი სიტყვით, ყოველივე ეს დღეს აგრეთვე ერთ-ერთი უპირველესი ამოცანა გახდა. მაგრამ ახლა აღმასრულებელი ხელისუფლების ყველ ცდას, უზრუნველყოს წესრიგი არსებული კანონების ფარგლებშიც კი, ყველგან აძლევენ დემოკრატიზმ თავდასხმის, სჯარობაზე ეერთნის მიტანის კვალიფიკაციას. ამ დროს კი ხალხი სამართლიანად აღშფოთებულია იმით, რომ ხელისუფლების ორგანოები ვერ ახორციელებენ მტკიცე ღონისძიებებს მზარდი სამართალდაწინაღმდეგო გამოვლინებების აღსაკვეთად.

სიტუაცია იმდენად დაძაბულია, რომ მთავრობას აქედან თავის დაღწევის გზად მიაჩნია ხელისუფლების ყველა ორგანოს მტკიცე, თანამიმდევრული მოქმედება, ქვეყნის მოქალაქეთა უფლებების დაცვისათვის სახელმწიფოს კანონიერ შესაძლებლობათა გამოყენება. ორატორი დარწმუნებულია, რომ საზოგადოება მხარს დაუჭერს ასეთ გზს.

კარგია, რომ ცენტრალურ კომიტეტში უკვე ყურად იღებენ პირველადი ორგანიზაციების ხმას, აღნიშნა მოსკოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტკომის მდივანმა **ი. ი. შელნიკოვმა.** ეს ნორმად უნდა იქცეს.

ახლა მიამიტობა იქნება, ვინმე არწმუნონ, რომ დემოკრატია სასარგებლოა, რადგან ზოგადდემოკრატიულ თეზისებს უმრავლესობა იზიარებს. მაგრამ რჩება კონკრეტული კითხვები: ვინ ავირჩიოთ ყრილობის დელეგატებად, როდის მოვაწყოთ არჩევნები პარტიულ ორგანიზაციებში, როგორ და როდის გავმართოთ თვით ყრილობა? ან ასეთი რამ: ბოლოს და ბოლოს, როდის შევიტყობთ ცენტრალური კომიტეტის, მისი სამდივნოსა და პოლიტბიუროს წევრების თვალსაზრისს არა საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენელთა გადმოცემით, არამედ თვით მათგან? ჩვენ ხომ გვინდა ცენტრალურ კომიტეტში ვიხილოთ არა პორტრეტების გალერეა, არამედ ცოცხალი ადამიანების კრება, რომლებიც ჩვენთან ერთად განიცდიან, კამათობენ, იქნებ ცდებიან კიდეც, მაგრამ ეძებენ ყველაზე ძნელი, პრინციპული საკითხების გადაწყვეტის გზას.

ბრძოლა ხელისუფლებისა და ხალხთა ბედზე, ეროვნებათა ბედზე, ეროვნებათაშორისი ურთიერთობის ბედზე, ეროვნებათა ბედზე, ეროვნებათა ბედზე, ეროვნებათა

გამოსვლები სკკპ ცენტრალური კომიტეტის პლენუმზე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

(გაგრძელება)

...ბარია, როგორ შეიძლება ასეთ ...თარებში არ ხორცელდებოდ... ...ონის ძიებანი შინაპარტიული ...ოვრების დემოკრატიზაციისათ... ...ოვრების აზრით, შინაპარ... ...ს. ორატორის აზრით შემდგომი ...ული დემოკრატიის შემდგომი ...ბეგანთარების, პირველად პა... ...ტიულ ორგანიზაციებში სკკპ ...ოვრების აქტიურობისა და პასუ... ...ბგებლობის გაძლიერების მი... ...ით უნდა გაუქმდეს მრავალსა... ...ფერანი პარტიული მმართველ... ...ობა — გამოირიცხოს დონეები, ...ომლებიც უშუალოდ არ უკავ... ...ლდა პირველად პარტიულ ...ანიზაციებს. გადაწყვეტილე... ...ს, რომლებსაც პირველადი პა... ...ტიული ორგანიზაცია იღებს მი... ...ვის მინიჭებულ უფლებამოსილ... ...ბათა ფარგლებში, არ უნდა ...ქვიდნენ პაოლიესი პარტიული ...ორგანობა. საანგარიშო-საარჩე... ...ო კამპანიის დაწყებამდე მიზა... ...ეწონილია შეიუშავდეს და ამ... ...ქმედეს ხელმძღვანელი ორგა... ...ების არჩევნების ახალი ინს... ...ტუტია. ცენტრალური კომიტ... ...ეტისა და სხვა დონეთა ყველა ...ითვნის არჩევნები უნდა ეწყო... ...ოდეს ალტერნატიულ საფუძველ... ...ზე, იმ ორგანიზაციათა აზრის გა... ...ალისწინებით, რომლებშიც მუ... ...ობენ დასახელებული კანდიდა... ...ტები. სკკპ XXVIII ყრილობის დე... ...გატების დასახელებისა და არ... ...ვის წესი უნდა უზრუნველყოფ... ...ს ამ კამპანიაში თითოეული პი... ...ელადი ორგანიზაციის მონაწი... ...ობას და ეწყობოდეს მაქსიმა... ...ტური საჯარობის პირობებში, ...ოს პირდაპირი და ალტერნატი... ...ული საფუძველზე. ამასთანავე დიდ ...ელადს პარტორგანიზაციებს, ...ომლებიც რიცხოვნობით აღემა... ...ება წარმომადგენლობის ნორმას, ...და მიენიჭოს პირდაპირი დელე... ...ტების უფლება.

...ატორის წინადადებაა საჯარ... ...ობრივლილ და დაამტკიცონ ...ტიული ბიუჯეტი შესაბამისი ...ომიტეტების პლენუმებზე. მიენი... ...თ რაიკომის უფლების მქონე ...ტიული კომიტეტებს უფლება ...ომოუკიდებლად ადგენდნენ თავი... ...ათ ბიუჯეტს, საშტატო განრიგს, ...ტატის სტრუქტურას, აგრეთვე ...ფლება გადასინჯონ იმ სახსრების ...ანაწილების წესი, რომლებიც სა... ...ვარო შესატანების გადახდით ...ემოდის.

...კუნგზეველმა პარტკომის მდი... ...ნმა მაარი დაუჭირა თავისი �d... ...ინგრადელი კოლეგის, იეორის ...ირნნის პარტკომის წინადადებას ...ის შესახებ, რომ მოეწყოს რი... ...გარეშე XXVIII ყრილობა ორ ...ტაპად — მაისში განიხილონ სა... ...ოგადოებრივი ცხოვრების თანა... ...დროული პირობებში საბჭოთა კა... ...ბირის კომუნისტური პარტიის ...ოლისა და ადგილის საკითხი, მი... ...ცენ შეფასება კონსტიტუციის ...-6 მუხლს, განიხილონ მრავალ... ...ტიულობის, ფრაქციულობის ...ა მრავალი სხვა საკითხი. მიიღ... ...ს ყრილობის პირველ ეტაპზე ...აბჭოთა კავშირის კომუნისტური ...არტიის წესდებისა და პროგრამა... ...ს პროექტები და გადასცენ ის... ...ნი შემდგომი განხილვისათვის ...არველად ორგანიზაციებს. აქვე ...ანიხილონ პოლიტბიუროსა და ...ენტრალური კომიტეტის შემად... ...ენლობის განახლების ორგანიზ... ...ციული საკითხები: პლენუმზე ...ეგ გაისმა კრიტიკა ჩვენი იდ... ...ოგიური კორპუსის — ამხან... ...ბ. მეფლეველის მისამართით, ...ეკ... ...ნმანისტების — ამხანაგ სლიუბ... ...ვის მისამართით. მომავალი ყრი... ...ლობის დელეგატებს, ორატორის ...აზრით, უნდა შეუნარჩუნდეთ თა... ...ანთნი უფლებამოსილებანი მთე... ...ი საანგარიშო პერიოდის განხ... ...ავლობაში და ამასთან ჩაიბან ის... ...ნი ცენტრალური კომიტეტის კო... ...ბისიების მუშაობაში, უნდა აღდ... ...ეს ცენტრალური საკონტროლო ...ომისია, რომელიც დამოუკიდებ... ...ელი იქნება ცენტრალური კომიტ... ...ტისაგან და აირჩევს ყრილობა.

6 თებერვალს დილით სკკპ ...ენტრალური კომიტეტის პლენუ... ...ზე გაგრძელდა კამათი მ. ს. გო... ...ბაჩოვის მოხსენების გამო.

სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ...ევრი, სსრ კავშირის მეცნიერე... ...თა აკადემიის ვიცე-პრეზიდენტი ...ბ. ველიხოვი შეეხო პარტიისადა... ...ნ ნდობის საკითხს. ჩემი აზრით, ...ქვა მან, ჩვენ რამდენადმე სხვაგ... ...არად უნდა შევხედოთ ამ სა... ...კითხს. გარდაქმნამდე ხომ არ იდ... ...ა იგი. პარტია და საზოგადოება ...ხვა თანაფარდობაში იყვნენ, და ...ბოლოდ ახალ სიტუაციაში, გარ... ...დაქმნის შედეგად ნამდვილად და... ...ბა ეს საკითხი.

ნდობის საკითხი საზოგადოები... ...ა და პარტიის წევრთა უდიდესი ...ემოქმედებითი აქტიურობის შე... ...ია. ნდობა უმნიშვნელოვანესი ...ოლიტიკური კაპიტალია, იგი უნ... ...ა მოვიპოვოთ. ეს ძალიან დიდი ...ბრძოლაა. ნდობის საფუძველი სიმა... ...რთლეა, მთელი სიმართლე და მხო... ...ოდ სიმართლე. ჩვენ ყველა სა... ...უძველი გვაქვს მიგვაჩნდეს, რომ ...ბრდაქმნილ პარტიას, ახალ პარ... ...ტიას საზოგადოება გამოუცხადებს ...ნდობას. იგი აყენებს მეორე საკი... ...თხსაც — ძალაუფლების მონოპო... ...ლიის საკითხს. ისტორიულად ...ცნობილია, რომ მონოპოლიზმი ...ყოველთვის წარმოშობს. უძრაო... ...ბას იმ ორგანიზაციაშიც, რომე... ...ლიც ახორციელებს მონოპო... ...ლიზმს, და საზოგადოებაშიც. ეს ...ფრიად სერიოზული საკითხია. გა... ...ანკვეული ღონისძიებანი ჩვენ უკ... ...ე განვიხილეთ და მივიღეთ — ეს ...უშინარსად არჩევითის თანამდე... ...ობებზე ყოფნის ვადებია. მაგრამ, ...ბუნებრივია, საკითხი შეიძლება ...სხვადასხვაგვარად გადაწყდეს. ორ... ...ტრმა ექვი გამოთქვა იმის გამო, ...რომ დღეს სათუოა გვყავდეს რა... ...	d სხვა ძალები ან ფენები სა... ...ზოგადოებაში, რომელსაც შეიძ... ...ლება პარტიასთან კონკურენციის ...ეალური პრეტენზია ჰქონდეთ. ...თუ პარტია დინამიკურად და ეფე... ...ქტიანად იმოქმედებს, მას თავისი ...ადგილი ნამოუკლებლად, მას თავისი ...ავლენისა და მნიშვნელობის შე... ...არჩუნების ყველა შანსი ექნება.

...რა იქნება შემდგომ? ამ კითხ... ...ზე პასუხის გაცემისას ორატო... ...ა გამოთქვა ვარაუდი, რომ ...ბოვრებამ შეიძლება. ისეთი ...ედგმარეობა შექმნას, როცა გა... ...ჩნდება ორი კომუნისტური პარ... ...ია. ეს, ალბათ, ძალიან შორეუ... ...ი შესაძლებლობაა, და ცხოვრე... ...ბამ უნდა გვიჩვენოს, საითკენ წა... ...ვა საქმე. მაგრამ მე ვარჩევდი, ...თქვა მან, რომ იყოს ორი კომუ... ...ნისტური პარტია, რომლებიც იდ... ...ებიან ოგივე სოციალისტურ პლა... ...ტფორმაზე, ვიდრე რომელიღაც

ეროვნული ...

ეროვნული ...

ეროვნული ...

ᲓᲐᲕᲘᲬᲧᲘᲡ ᲮᲡᲔᲜᲔᲑᲘᲡ ᲓᲦᲔ

ᲡᲝᲩᲘ. — 1917 წლის 8 თებერვალს, დავით აღმაშენებლის ხსენების დღეს (და არა ზეობის დღეს, როგორც ეს, სამწუხაროდ, „კომუნისტის“ გუშინდელ ნომერში დაიბეჭდა), გაიხსნა ქართული უნივერსიტეტი და ამით ყოველი ქართველის ქეშმარიტი ოცნება აღსრულდა. ხოლო გუშინ, 1990 წლის 8 თებერვალს დაარსებიდან 72-ე წლისთავზე უნივერსიტეტის გაფართოებულ სამეცნიერო საბჭოს, მეცნიერებათა აკადემიისა და დედაქალაქის საზოგადოებრიობის წინაშე ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტმა საჯაროდ გამოაცხადა თავისი ავტონომიურობის აღდგენა.

ამ ღირსშესანიშნავი მოვლენისადმი მიძღვნილ საზეიმო სხდომაზე, რომელიც უნივერსიტეტის საატაქტო დარბაზში გაიმართა, სიტყვებით გამოვიდნენ თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი, აკადემიკოსი ნოდარ ამაღლობელი, პროორექტორები ვახტანგ გოგუაძე და ელგუჯა ხინთიბიძე, პროფესორები ზურაბ კოკანაძე და ბორის ლომსაძე, ისტორიის ფაკულტეტის მე-4 კურსის სტუდენტი გიორგი მაისურაძე, აკადემიკოსი ანდრია აფაქიძე, თბილისის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარე ირაკლი ანდრიაძე.

მათ შეკრებილთ მიუთითეს უნივერსიტეტის დამოუკიდებლობის აღდგენა. აღნიშნეს, რომ ეს სრულიად კანონზომიერი მოვლენაა, რადგან საქმის მხოლოდ ამგვარი გადაწყვეტა მისცემს შესაძლებლობას უნივერსიტეტს, თავი დააღწიოს ამჟამად არსებულ სიძნელეებს და გახდეს არა მარტო განსწავლულ მეცნიერ-სპეციალისტთა, არამედ აგრეთვე კაცთმოყვარე, მოაზროვნე პიროვნებათა აღზრდის კერა. სიტყვით გამოსულებმა ილაპარაკეს აგრეთვე თბილისის უნივერსიტეტის ავტონომიის დეკლარაციის პროექტის შესახებ, რომელიც საჯარო განხილვისათვის ამ სასწავლო-სამეცნიერო დაწესებულების გაზეთშია გამოქვეყნებული.

დეკლარაციის პროექტში ჩამოყალიბებულია დამოუკიდებლობის დროის სახელმწიფო უნივერსიტეტის უფლებები. კერძოდ, იგი ითვალისწინებს თავად უნივერსიტეტისა და მისი მმართველობის სტრუქტურის ცვლილებას, მმართველი ორგანოების არჩევა-დამტკიცების, სამეცნიერო-პედაგოგიური წოდებებისა და ხარისხების მინიჭების, საკუთარი, საკადრო, საგარეო, სოციალ-ეკონომიკური და სამეურნეო პოლიტიკის გატარებას მოქმედი კანონმდებლობის გათვალისწინებით და ა. შ.

პროექტის მიხედვით უნივერსიტეტის, როგორც დამოუკიდებელი სახელმწიფო ორგანიზაციის დაფინანსება უნდა მოხდეს საქართველოს რესპუბლიკის ბიუჯეტში მისთვის ცალკე გამოყოფილი მუხლის საფუძველზე.

სწორედ ამ და სხვა მნიშვნელოვან საკითხებზე იმსჯელეს საზეიმო სხდომაზე, რომელსაც ესწრებოდნენ საქართველოს სსრ სახალხო განათლების მინისტრი გურამ ენუქიძე, განათლების მინისტრის მოადგილე კოტე გაბაშვილი, აგრეთვე მასმრივი ინფორმაციის საშუალებათა წარმომადგენლები.

იმავე საღამოს თბილისში, მთავრობის სახლის წინ, საზოგადოებრივი და პოლიტიკური ორგანიზაციების ინიციატივით დავით აღმაშენებლის ხსენების დღესთან დაკავშირებით გაიმართა ხალხმრავალი მიტინგი. ყურადღება გამახვილდა საღიღინო ეროვნულ-პოლიტიკურ საკითხებზე.

ᲡᲝᲩᲝ ᲒᲐᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘ.

ᲜᲝᲠᲛᲐᲚᲘᲖᲐᲪᲘᲘᲡ ᲫᲜᲔᲚᲘ ᲒᲖᲐ

ᲑᲐᲥᲝ. 7 თებერვალი. (ხაკდესის კორ. ბ. ზვერევი და ი. სოლტანოვი). ქალაქში საგანგებო წესების შემოღების შემდეგ მესამე კვირის მორიგი დღეა გასულდა. ათასობით ბაქოელი ჩვეულებისაებრ გაემართა თავიანთი საწარმოებისაკენ, მაგრამ მუშაობას ყველა როდი შეუდგა. გაფიცვა გრძელდება.

ᲠᲝᲡᲢᲝᲕᲘ. რესპუბლიკის სტატისტიკურ კომიტეტში გვაცნობეს, გუშინ ქალაქის 255 საწარმოდან მუშაობდა 169. წარმოებულია საგეგმო პროდუქციის მხოლოდ 55,4 პროცენტი, ხოლო დანაკარგების საერთო თანხამ ქალაქში 18 იანვრიდან მოყოლებული 180 მილიონ მანეთს გადააჭარბა.

დღეს პროდუქციის გამოშვება არ განუახლებიათ ბაქოს აზბესტცემენტისა და კერამიკური ნაკეთობათა კომბინატში. უჩვეულო სიწყნარეა საამქროებში. გიჩერებულია პრაქტიკულად ყველა ტექნოლოგიური ხაზი. ხდება მხოლოდ იშვიათად მოსული ვაგონების განტვირთვა, და ტექნიკოსები აწარმოებენ მოწყობილობის მიმდინარე რემონტს.

ალბათ, ჯარების ყოფნაა ახლა მთავარი თემა. ზოგი ფიქრობს, რომ მხოლოდ არმიას შეუძლია დაამყაროს წესრიგი, უზრუნველყოს ბაქოს ყველა მცხოვრების უშიშროება და ქალაქის ნორმალური შრომითი რიტმი. ზოგის აზრით კი თითქოს არმიის ქვეგანაყოფების ყოფნაა მადლსტაბილიზებელი ფაქტორი, რაც ხდება სწორედ საბაბია გაფიცვების გასაგრძელებლად. რას ვიზამთ, კომპრომისი რაც შეიძლება მალე უნდა გამოინახოს.

ჩვენ შეეხვდით საწარმოს მუშებს საამქროებში. საუბარი მაინცდამაინც სასიამოვნო არ ყოფილა. მრავალი ბრალდება გამოთქვა როგორც საკავშირო, ისე რესპუბლიკური პარტიული და საბჭოთა ხელმძღვანელობის მიმართ, პრესის წარმომადგენლებსაც კარგად მოხვდათ.

— დამქანცა ყოველდღიურმა შიშმა ჩემი შვილების გამო, — გამოთქვა თავისი აზრი ჩამომსხმელმა დ. რასულოვმა. — ყოველ შემთხვევითს გასროლას შეიძლება გამოუსწორებელი უბედურება მოჰყვეს.

— ჩვენი მოთხოვნები ნათელია, — ჩაება საუბარში ჩამოსხმელი შ. რუსტამოვი. — ჯარების უსწრაფესად გაყვანა.

გამოგიტყდებით, უცნაურად გვეჩვენა ეს სიტყვები, რადგან წინა დღეს გვეუბნებოდნენ, სამხედრო ქვეგანაყოფები გვეხმარებიანო ვითარების სტაბილიზაციაში, წესრიგის დაცვაში. წეღლენ დღეს ჯარისკაცები, და არავინ იცის ხვალ რა ხდებაო.

თებერვლის პირველ შეხვედრების შეჯამებისას შეიძლება ითქვას, რომ მდგომარეობა რამდენადმე გამოსწორების გზაზეა. ზოგიერთი დარგი, საწარმო უფრო რიტმულად მუშაობს. ჯერჯერობით მერყეველად, არა მთელი სიმძლავრით, მაგრამ ტემპი მაინც მატულობს. მარტო ის, რომ ტრანსპორტი ამუშავდა, უკვე კარგია, დადის მატარებელიც. ძალიან ბევრ შეთხვევაში ხომ აზერბაიჯანის ეკონომიკა მაკომპლექტებლების, ნედლეულის, ნახევარფაბრიკატების მიწოდებაზეა დამოკიდებული.

ნაკლები შეფერხებანია საზოგადოებრივი ტრანსპორტის მუშაობაში, გაიხსნა მაღაზიები, კვლავ რიტმულად მუშაობს კვების მრეწველობის საწარმოები, რომლებიც რესპუბლიკის ყველაზე ძნელ დღეებშიც კი არ გაჩერებულა, მიმდინარეობს მეცადინეობა სკოლებსა და უმაღლეს სასწავლებლებში. თუმცა კლასები ჯერ არ არის სავსე — შიშობლებს ხშირად ეშინიათ სახლიდან ბავშვების გაშვება. იანვრის ამბებთან დაკავშირებით 18 თებერვლამდე გაგრძელდა ბაქოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ავტონომიის დეკლარაციის პროექტის შესახებ, რომელიც საჯარო განხილვისათვის ამ სასწავლო-სამეცნიერო დაწესებულების გაზეთშია გამოქვეყნებული.

ᲑᲐᲥᲝ. 7 თებერვალი. (ხაკდესის კორ. ბ. ზვერევი და ი. სოლტანოვი). ᲑᲐᲥᲝᲡ ᲡᲐᲒᲐᲜᲒᲘᲡᲝ ᲬᲘᲜᲐᲐᲠᲛᲔᲢᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲔᲡᲘᲚᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ ᲙᲕᲘᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲚᲔᲑᲐ. ᲐᲗᲐᲡᲝᲑᲘᲗ ᲑᲐᲥᲝᲔᲚᲘ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲐᲡ ᲐᲠ ᲒᲐᲛᲝᲪᲮᲓᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲡ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲐᲠ ᲓᲐᲣᲬᲧᲝ. ᲮᲚᲘᲜᲯᲘᲡ ᲐᲦᲔᲑᲐ ᲒᲐᲒᲠᲫᲔᲚᲔᲑᲐ.

ᲠᲝᲡᲢᲝᲕᲘ. ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲡᲢᲐᲢᲘᲡᲢᲘᲙᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲪᲔᲛᲗᲐ ᲛᲘᲠᲗᲕᲘᲗ, ᲒᲣᲨᲘᲜ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ 255 ᲡᲐ�წᲐᲠᲛᲝᲓᲐᲜ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲓᲐ 169. ᲬᲐᲠᲛᲝᲛᲑᲝᲚᲔᲚᲘᲐ ᲡᲐᲒᲔᲒᲛᲝ ᲞᲠᲝᲓᲣᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ 55,4 ᲞᲠᲝᲪᲔᲜᲢᲘ, ᲮᲝᲚᲝ ᲓᲐᲜᲐᲙᲐᲠᲒᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲔᲠᲗᲝ ᲗᲐᲜᲮᲐᲛ ᲥᲐᲚᲐᲥᲨᲘ 18 ᲘᲐᲜᲕᲐᲠᲘᲓᲐᲜ ᲛᲝᲧᲝᲚᲝᲑᲚᲘᲡ 180 ᲛᲘᲚᲘᲝᲜ ᲛᲐᲜᲔᲗᲘ ᲒᲐᲓᲐᲐᲭᲐᲠᲗᲐ.

ᲓᲦᲔᲡ ᲞᲠᲝᲓᲣᲥᲪᲘᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲨᲕᲔᲑᲐ ᲐᲠ ᲒᲐᲜᲣᲐᲮᲚᲔᲑᲘᲐᲗ ᲑᲐᲥᲝᲡ ᲐᲖᲑᲔᲡᲢᲪᲔᲛᲔᲜᲢᲘᲡ ᲓᲐ ᲙᲔᲠᲐᲛᲘᲙᲣᲠᲘ ᲜᲐᲙᲔᲗᲝᲑᲐᲗᲐ ᲙᲝᲛᲑᲘᲜᲐᲢᲘᲡ. ᲣᲤᲠᲝ ᲛᲪᲘᲠᲔ ᲘᲡᲘᲜᲘ ᲓᲐᲪᲕᲘᲗ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲔᲜ ᲛᲮᲝᲚᲝᲓ ᲡᲐᲛᲘ ᲞᲠᲝᲪᲔᲡᲘ ᲒᲐᲜᲮᲝᲠᲪᲘᲔᲚᲔᲑᲣᲚᲘᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲐ ᲐᲠ ᲨᲔᲬᲧᲓᲐ. ᲛᲐᲠᲗᲝ ᲘᲡ, ᲠᲐᲛ ᲢᲠᲐᲜᲡᲞᲝᲠᲢᲘ ᲐᲛᲣᲨᲐᲕᲓᲐ, ᲣᲙᲕᲔ ᲓᲐᲓᲘᲡ ᲛᲐᲢᲐᲠᲔᲑᲚᲔᲑᲘ. ᲫᲐᲚᲘᲐᲜ ᲑᲔᲠᲘ ᲨᲔᲛᲗᲮᲕᲔᲕᲐᲨᲘ ᲮᲝᲛ ᲐᲖᲔᲠᲑᲐᲘᲯᲐᲜᲘᲡ ᲔᲙᲝᲜᲝᲛᲘᲙᲐ ᲛᲐᲙᲝᲛᲞᲚᲔᲥᲢᲔᲑᲚᲔᲑᲘᲡ, ᲜᲔᲓᲚᲔᲣᲚᲘᲡ, ᲜᲐᲮᲕᲐᲠᲤᲐᲑᲠᲘᲙᲐᲢᲔᲑᲘᲡ ᲛᲘᲬᲝᲓᲔᲑᲘᲗᲐᲜ ᲓᲐᲛᲝᲙᲘᲓᲔᲑᲣᲚᲘᲐ.

ᲛᲐᲒᲐᲚᲘᲗᲘ ᲨᲔᲛᲗᲮᲕᲔᲕᲐᲡᲗᲐᲜ ᲬᲘᲜᲐᲐᲠᲛᲔᲢᲘᲡ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲔᲡᲘᲚᲘᲡ ᲨᲔᲛᲓᲔᲒᲘ ᲙᲕᲘᲠᲘᲡ ᲒᲐᲜᲒᲘᲗᲚᲔᲑᲐ. ᲐᲗᲐᲡᲝᲑᲘᲗ ᲑᲐᲥᲝᲔᲚᲘ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲐᲡ ᲐᲠ ᲨᲔᲬᲧᲓᲐ. ᲮᲚᲘᲜᲯᲘᲡ ᲐᲦᲔᲑᲐ ᲒᲐᲒᲠᲫᲔᲚᲔᲑᲐ. ᲠᲝᲛᲚᲘᲡᲐᲪ ᲘᲦᲘᲡᲮᲛᲔᲑᲓᲐ ᲛᲘᲡᲘ ᲨᲔᲛᲗᲮᲕᲔᲕᲘᲗᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲐᲣᲬᲧᲝ. ᲛᲐᲡᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲐᲠᲘᲡ ᲠᲐᲛᲓᲔᲜᲘᲛᲔ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘᲡ ᲐᲠᲩᲔᲕᲐ ᲐᲠ ᲐᲠᲘᲡ ᲣᲤᲠᲝᲑᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲛᲘᲡᲘ ᲒᲐᲜᲐᲪᲮᲐᲓᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ. ᲛᲘᲡᲘ ᲛᲘᲖᲔᲖᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲣᲙᲐᲡᲐᲚᲘᲜᲘᲡᲐᲒᲐᲜ ᲓᲐᲪᲕᲐ ᲓᲐᲬᲧᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲔᲟᲘᲛᲘᲡ ᲓᲐᲛᲧᲐᲠᲔᲑᲐ ᲓᲦᲔᲡ ᲛᲝᲛᲮᲓᲐᲠᲘᲐ.

ᲡᲝᲩᲘ. ᲑᲣᲚᲒᲐᲠᲔᲗᲘᲡ ᲧᲝᲤᲘᲚᲘ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘ Ტ. ᲟᲘᲕᲙᲝᲕᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲒᲐᲛᲝᲫᲘᲝᲑᲘᲗᲘ ᲡᲐᲒᲐᲛᲒᲝᲜᲔᲚᲝ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝᲥᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲑᲣᲚᲒᲐᲠᲔᲗᲘᲡ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲘ ᲞᲠᲝᲙᲣᲠᲝᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ.

„ᲑᲣᲚᲒᲐᲠᲔᲗᲘᲡ ᲧᲝᲤᲘᲚᲘ ᲮᲔᲚᲛᲫᲦᲕᲐᲜᲔᲚᲘ Ტ. ᲟᲘᲕᲙᲝᲕᲘ, ᲠᲝᲛᲔᲚᲘᲪ ᲒᲐᲛᲝᲫᲘᲝᲑᲘᲗᲘ ᲡᲐᲒᲐᲛᲒᲝᲜᲔᲚᲝ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝᲥᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲑᲣᲚᲒᲐᲠᲔᲗᲘᲡ ᲛᲗᲐᲕᲐᲠᲘ ᲞᲠᲝᲙᲣᲠᲝᲠᲘᲡ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ.

ᲛᲐᲒᲐᲠᲐᲛ ᲕᲘᲜ ᲐᲠ ᲘᲪᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲓᲔᲜᲘᲡ საკითხებს ᲯᲐᲣᲤᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲜᲐᲮᲘᲚᲐᲕᲡ. ᲑᲘᲒᲠᲐᲛ ᲐᲛᲑᲝᲑᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲘᲪᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲐᲛᲘᲗᲝᲛ ᲯᲐᲣᲤᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲜᲐᲮᲘᲚᲐᲕᲡ. — ᲘᲛᲘᲕᲔ ᲓᲦᲔᲡ, ᲡᲐᲒᲐᲜ�გᲔᲑᲝ ᲓᲦᲔᲡ ᲕᲐᲛᲑᲝᲑ. — ᲘᲛᲘᲕᲔ ᲓᲦᲔᲡ, ᲐᲜᲣ 7 Ა�პᲠᲘᲚᲘ, ᲞᲝᲚᲘᲢᲑᲘᲣᲠᲝᲛ ᲛᲝᲣᲚᲘ ᲨᲔᲛᲓᲒᲔᲜᲚᲘᲡᲗᲝᲛᲗ, მ. Ბ. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘᲡ, Ე. Ო. ᲠᲘᲪᲘᲚᲝᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲖᲦᲕᲐᲠᲒᲐᲠᲔᲗᲘᲗᲐᲜ ᲩᲐᲛᲝᲡᲣᲚᲘ ᲐᲛᲑᲝᲑᲔᲑᲘᲡ Ა. Ა. ᲘᲐᲙᲝᲕᲚᲔᲕᲘᲡ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘᲗ ᲓᲐᲛᲧᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝᲥᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲣᲚᲘ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ.

ᲛᲐᲒᲐᲠᲐᲛ ᲕᲘᲜ ᲐᲠ ᲘᲪᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲐᲡᲔᲗᲘ ᲓᲔᲜᲘᲡ საკითხებს ᲯᲐᲣᲤᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲜᲐᲮᲘᲚᲐᲕᲡ. ᲑᲘᲒᲠᲐᲛ ᲐᲛᲑᲝᲑᲡ ᲐᲠᲘᲡ ᲘᲪᲘᲡ, ᲠᲝᲛ ᲐᲛᲘᲗᲝᲛ ᲯᲐᲣᲤᲘ ᲐᲠ ᲒᲐᲜᲐᲮᲘᲚᲐᲕᲡ. — ᲘᲛᲘᲕᲔ ᲓᲦᲔᲡ, ᲡᲐᲒᲐᲜᲒᲔᲑᲝ ᲓᲦᲔᲡ ᲕᲐᲛᲑᲝᲑ. — ᲘᲛᲘᲕᲔ ᲓᲦᲔᲡ, ᲐᲜᲣ 7 Ა�პᲠᲘᲚᲘ, ᲞᲝᲚᲘᲢᲑᲘᲣᲠᲝᲛ ᲛᲝᲣᲚᲘ ᲨᲔᲛᲓᲒᲔᲜᲚᲘᲡᲗᲝᲛᲗ, მ. Ბ. ᲒᲝᲠᲑᲐᲩᲝᲕᲘᲡ, Ე. Ო. ᲠᲘᲪᲘᲚᲝᲕᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲖᲦᲕᲐᲠᲒᲐᲠᲔᲗᲘᲗᲐᲜ ᲩᲐᲛᲝᲡᲣᲚᲘ ᲐᲛᲑᲝᲑᲔᲑᲘᲡ Ა. Ა. ᲘᲐᲙᲝᲕᲚᲔᲕᲘᲡ ᲜᲐᲬᲘᲚᲘᲗ ᲓᲐᲛᲧᲐᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲒᲐᲛᲝᲥᲕᲔᲧᲜᲔᲑᲣᲚᲘᲐ ᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲣᲚᲘ ᲓᲝᲙᲣᲛᲔᲜᲢᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲬᲘᲚᲔᲗᲐ ᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲘ.

ᲛᲐᲒ